

Ἐκδίδεται
εἰς τὸ μνησίον
Τιμὴ ἑτησίᾳ
Δραχ. 10.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

Ἐτος δαύτ.
Δ. ἔτος.

Τ Ω Ν

ΚΟΙΝΩΦΕΛΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

(Συμπράξει τινῶν πεπαιδευμένων ἐκδιδομένη παρὰ Δ. Ἀρσέλιμου.)

Ἄριθ. 2.

1837.

(Αὐγούστου.)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ. Ἡ Νέα Ζηλανδία.—ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ. Συνέχεια τοῦ περὶ καταγωγῆς τῶν νομισμάτων.— ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Περὶ ἐργασίας ἀνθρωπικῆς, φυσικῆς καὶ μηχανικῆς.— ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ. Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν τυπογραφικῶν κυλινδρικῶν μελανωτῶρων.— ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ. Διατήρησις τῶν σαφυλίων.— ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Εἰς τὸ προηγούμενον φυλλάδιον τῆς Ἀρθολογίας κατεχωρήθη ἄρθρον ἐπιγραφόμενον «Περὶ κλωστικῆς», ὅπου ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει τὴν γνώμην του περὶ τῆς ὠφελείας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὅχι μόνον δίδει τὴν προτίμησιν ἀπὸ τὰς φιλολογικὰς σπουδὰς, ἀλλ' ὀμιλεῖ καὶ περὶ τῶν τελευταίων μὲ φράσεις ὀλίγον αὐστηρὰς, ὀνομάζων τὴν ἀποκτωμένην δι' αὐτῶν παιδείαν σχολαστικὴν, ἀναφελὴ κτλ.

Ὅθεν νομίζομεν χρέος μας νὰ πληροφορήσωμεν τὸ κοινόν, ὅτι τὸ περὶ οὗ λόγος ἄρθρον κατεχωρήθη εἰς τὴν Ἀρθολογίαν, ἀσθενούντος τοῦ διευθύνοντος αὐτὴν, ὥστε δὲν ἐθεωρήθη παρ' αὐτοῦ πρὸ τῆς τυπώσεώς του. Λυπούμεθα τὸσφ μάλλον διὰ τὰς ἐκφράσεις τοῦ ἄρθρου τούτου, ὅσφ εἴμεθα μακρὰν τοῦ νὰ ἀποδεχθῶμεν περιφρονητικὴν τινα περὶ τῶν φιλολογικῶν σπουδῶν γνώμην ἢ τὴν ἰδίως πρὸς τὰ ὕλικά συμφέροντα κλίσιν τοῦ συγγραφέως, πεπειθότες, ὅτι μόνον ἡ εἰς ἴσου καὶ σύγχρονος καλλιέργεια τῶν θετικῶν τε καὶ φιλολογικῶν ἐπιστημῶν ἀγει τοὺς λαοὺς εἰς ἀνώτερον εὐγενισμοῦ καὶ πολιτισμοῦ βαθμόν.

Ἐν τοσοῦτφ παραπέμπομεν τοὺς ἀναγνώσας εἰς τὴν καταχωρηθεῖσαν εἰς τὸ σημερινόν φυλλάδιον ἀπολογίαν τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, ὅπου ἐκθέτει σαφέστερα τὴν γνώμην του, ὥστε χάνει καὶ αὐτὴ τὴν πικρότητα τῆς.

Ὁρμώμενοι ἀπὸ τὴν περίεσιν ταύτην καὶ σκοπεύοντες νὰ προλάβωμεν παντὸς εἶδους παρεξηγήσεις, πληροφοροῦμεν τοὺς ἀναγνώσας, ὅτι ἀφίνοντες ἐλεύθερον τὸ γάδιον τῶν συζητήσεων καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἰδεῶν περὶ τῶν κατὰ μάλλον ἢ ἤττον σπουδαίων ζητημάτων τῆς κοινωνίας, δὲν παραδεχόμεθα ὅλας τὰς καταθετομένας εἰς τὸ σύγγραμμά μας ἰδέας τῶν διαφόρων συνεργατῶν, ἀλλὰ καταχωροῦντες αὐτάς σκοπὸν ἔχομεν νὰ δίδωμεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἀλλοφρονούντας, νὰ ἐκθέτωσι καὶ οὗτοι τὴν περὶ τοῦ ζητημένου γνώμην των, καὶ νὰ συνεισφέρῃ τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀνεμπόδιστος πάλῃ τῶν ἀντιφασκουσῶν ἰδεῶν εἰς τὸν θρίαμβον τῆς ἀληθείας.

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἀρθολογίας.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.
Ἡ Νέα Ζελάνδα.

Ἡ Νέα Ζελάνδα καίται εἰς τὸ ἕτερον ἡμισφαίριον τοῦ κόσμου παρουσιάζει εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας τὸ σχῆμα μακρᾶς τινὸς σειρᾶς γῆς 400 λευγῶν τὸ μήκος ἐπὶ 25 μέχρι 30 τὸ πλάτος, καὶ ἐξάπλωται ἀπὸ τὸ βορειοανατολικὸν πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν μέρος· ἡ σειρά αὕτη τῆς γῆς διακόπτεται ἐν τῷ μέσῳ παρ' ἐνὸς διώρυγος, καὶ εὐρίσκεται διηρημένη οὕτως εἰς δύο νήσους, τὰς ὁποίας οἱ κάτοικοι καλοῦσι Ἰκα-μαουὶ καὶ Ταβαῦ-Πουάμου. Τὸ πρῶτον τῶν ὀνομάτων τούτων ἀνήκει εἰς τὴν βόρειον νῆσον, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὴν μεσημβρινήν. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ὡς ἐκ τοῦ ὀρινοῦ σχηματισμοῦ τῆς καὶ τῆς ὀλίγης ἀσφαλείας, τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τοὺς θαλασσοπόρους, οἵτινες δὲν εὐρίσκουσιν ἐν αὐτῇ εἰμὴ μικρὸν τινα ἀριθμὸν λιμένων, δὲν ἔγιναν αἱ αὐταὶ ὡς εἰς τὴν βόρειον ἔρευναι. Ἡ βόρειος νῆσος προμηθευμένη ἀπ' ἐναντίας παρὰ τῆς ρύσεως μὲ τοὺς ὠραιότερους τοῦ κόσμου λιμένας ἐπροτιμήθη πάντοτε παρὰ τῶν πλοίων ὄλων τῶν ἐθνῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μέχρι τοῦδε, ὅπταν ὁ πολιτισμὸς τοσοῦτον στερεὰς ρίζας λαμβάνει μεταξὺ τῶν Ζελανδῶν, ὥστε μετὰ τινα ἔτη, δὲν θέλουν οὗτοι παρουσιάζει πλέον εἰς τὸν παρατηρητὴν κἀνὲν ἔχου τῆς πρώτης καταστάσεως τῶν.

Αἱ γενεαὶ, αἵτινες κατόκησαν τὴν Νέαν-Ζελάνδαν προλαβόντως, παρήλθον εἰς διάστημα μακρᾶς συνεχείας αἰῶνων, χωρὶς ν' ἀρῆσσι κἀνὲν τῆς διαβάσεώς τῶν σημείων. Οὐδὲν μνημεῖον, οὐδεμία παράδοσις δεικνύει τι περὶ τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν αὐτῶν πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως τῶν. Τὴν 13 Δεκεμβρ. 1642 ὁ Τάσμαν θαλασσοπόρος Ὁλλανδός, παρατρεῖ κατὰ πρώτην φοράν τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Νέας Ζελάνδας, ὁδηγεῖ τὸ πλοῖόν του πρὸς πορθμὸν τινα, τὸν ὁποῖον ἐκλαμβάνει ὡς βάθος θαλάσσης πρὸς τὴν ξηρὰν, καὶ πληρώνει τὴν ἀνακάλυψίν του ταύτην μὲ τὸν θάνατον τριῶν ναυτῶν σφαγέντων παρὰ τῶν ἀγρίων.

Ἐκατὸν τριάκοντα περίπου ἔτη παρέρχονται μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Τάσμαν, χωρὶς ἡ Νέα Ζελάνδα νὰ ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου. Ἀλλὰ περὶ τὰ 1769 ὁ ἀθάνατος Κῶκ, διὰ μιᾶς τολμηρᾶς ἐρεύνας, χαράττει ἐντελῆ χάρτην τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παραλίων τῆς γῆς ταύτης, ἀνακαλύπτει τὸν διαχωρίζοντα τὰς δύο νήσους διώρυγα, καὶ φέρει εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπωφελεῖς πληροφορίας περὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῶν κατοίκων, καθὼς καὶ περὶ τῶν προΐόντων τοῦ τόπου.

Μετὰ δύο ἔτη ὁ θαλασσοπόρος Μαρίων ἀπωλέσθη δολοφονηθεὶς μετὰ εἰκοσιεπτὰ ἑτέρων ἀτόμων τοῦ πληρώματός του παρὰ τῶν ἀγρίων τῆς μισοξένου ταύτης γῆς κατοίκων.

Ὁ Κῶκ ἐπεσκέφθη κατὰ δευτέραν φοράν τὴν Νέαν Ζελάνδαν περὶ τὰ 1773 καὶ κατὰ τρίτην ἐπομένως περὶ τὰ 1777. Τέλος πάντων ἀπ' ἀρχῆς τοῦ αἰῶνος τούτου, συνεχῆς εἰσι καὶ γενώτεραι σχέσεις συνεδέθησαν μεταξὺ

τῶν Εὐρωπαίων καὶ τῶν Νεο-Ζελανδῶν. Ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι ἂν οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἦσαν ἀλαζῶνες, ὀργίλοι καὶ ἀδιάλλακτοι εἰς τὰς ἐκδικήσεις τῶν, ἠδύνατο ὅμως, ὅπταν ἤθελον τοὺς μεταχειρισθῆ μετὰ γλυκύτητος, νὰ γενῶσι φίλοι ἀσφαλεῖς καὶ ἀφοσιωμένοι. Κατὰ δυστυχίαν, καὶ τοῦτο πολλὰ συνεχῶς συνέβαινε, οἱ ἐπισκεπτόμενοι τούτους ξένοι δὲν ἐφέροντο μὲ τρόπον γλυκὺν πρὸς αὐτοὺς, ἀλλὰ τοὺς μετεχειρίζοντο ὡς δούλους μᾶλλον, παρ' ὡς φίλους καὶ συμμάχους. Συνήθως ὁ ἐκ τῶν πυροβόλων ὄπλων προερχόμενος φόβος κατέβλυβε τῶν ἀγρίων τὴν ἀγανάκτησιν, ἀλλ' ἅμα εὐρίσκον οὗτοι εὐκαιρίαν, ἔσπευδον νὰ ἐκδικηθῶσι τὰς κατ' αὐτῶν ὑβρεῖς, κατὰ τὰς ὁποίας εἶχον περὶ τιμῆς ἰδέας, κατασφάζοντες τοὺς ἐχθρούς των, καὶ τρώγοντες τὰ σώματα αὐτῶν.

Τῆς Νέας-Ζελάνδας ἡ γῆ εἶναι ἀξιόλογος καὶ ἐπιδεικτικὴ παντὸς εἶδους καλλιεργείας· εἶναι κεκαλυμμένη, πρὸ πάντων δὲ πρὸς τὰ ἐνδότερα μέρη, ἀπὸ ὠραία δένδρα.

Εἰς τὴν νῆσον ταύτην γεννᾶται αὐτοφυῆς τὸ ὠραιότερον τοῦ κόσμου λινάριον· συνάξουν δὲ τοῦτο περὶ τὰς ὕψους τῆς θαλάσσης μέσα εἰς τὰς σχισμὰς τῶν σκοπέλων· αἱ γυναῖκες τὸ κτενίζουσι, τὸ καθαρίζουσι μετὰ προσοχῆς καὶ κατασκευάζουσι ἐκ τούτου ὠραιότατα ὑφάσματα.

Τὸ ἐξάισιον αὐτὸ λινάριον θέλει γενῆ σημαντικὸν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων ἀντικειμένον ὅπταν ἡ Νέα Ζελάνδα συνδέσῃ μετὰ τῶν Εὐρωπαίων τὰς σχέσεις αὐτὰς τοῦ ἀμοιβαίου συμφέροντος καὶ τῆς συμποίας, εἰς τὰς ὁποίας τείνουσιν αἱ προσπάθειαι ὅλαι τῶν πρὸ πολλοῦ ἤδη συστημένων ἐκεῖ Ἀγγλικῶν ἀποστολῶν. Τὰ δάση περιέχουσιν ἐπίσης διάφορα εἶδη δένδρων, ἅτινα εὐρίσκονται καὶ εἰς τὰ θερμότερα κλίματα τῶν τροπικῶν. Ἡ Νέα Ζελάνδα ἔχει μεσαίαν θερμοκρασίαν, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς οὐδὲ ψύχη μεγάλα, οὐδὲ θερμότητος δυνατὰς αἰσθάνονται.

Εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου οἱ ἄνεμοι δὲν ἐπικρατοῦσι μετὰ περισσότερας ὀρυμῆς, ὡς εἰς τὰ παράλια τῆς νήσου ταύτης· διὸ καὶ ὁ σχηματισμὸς τῶν ὄχθων αὐτῆς φέρει τὸν τύπον τῆς αὐστηρότητος καὶ τῆς δριμύτητος τῶν σοιχείων, ὥστε οἱ σκόπελοι φαίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυμνοὶ καὶ ἐκδεδαρμένοι. (10.)

ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ.

(Συνέχεια τὸ περὶ καταγωγῆς τῶν νομισμάτων)

Τὰ νομίσματα τῆς Φοινίκης σχεδὸν ὅλα φέρουν ὡς ἔμβλημα ἓνα ἵππον, σύμβολον ἰδίαςμένης τῶν Φοινικῶν πρὸς τὰ ζῶα ταῦτα τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Τὰ νομίσματα ταῦτα φέρουν ἐνίοτε καὶ κίονα κτλ. εὐρίσκει τις ἐξ αὐτῶν τινὰ φέροντα σπανίως ὡς ἔμβλημα βοῖαν, κτλ.

Ἦτο φυσικῶς δίκαιον νὰ μεταχειρισθῶμεν πρὸς κατασκευὴν τῶν νομισμάτων τῶν μετάλλων τὴν ὕλην, προτιμώντες αὐτὴν ἀπὸ κάθε ἄλλης ὕλης, καθότι ἡ σφρόντις τούτων τὰ προφυλάττει διὰ πάντα ἀπὸ τὴν φθορὰν καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ χρόνου, καὶ καθότι ἡ εὐκολία τῆς διαίρεσώς των

εις κλάσματα εύκολοναι τὰ συναλλάγματα. Παρομοίως βλέπομεν, ὅτι οἱ λαοὶ ἐκείνοι, οὔτινες ἔκαμον χρῆσιν τῶν νομισμάτων, μετεχειρίσθησαν πάντοτε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μέταλλα. Ἐὰν ἐβιάζοντο νὰ μεταχειρισθῶσιν ἐνίοτε ἄλλας ὕλας, ὡς τὸ ξύλον, τὸ κατεργασμένον γῶμα, τὸ δέριμα, τὰ ὄσπρεα, τοὺς καρπούς, κτλ. (*), ἤθελαν πράξει τοῦτο σφερούμενοι ἢ ποσότητος ἀρκετῆς μετάλλων, ἢ ἀγνοοῦντες τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας των. Τὰ εἶδη ταῦτα τῶν ὑλῶν ἤθελον τὰ μεταχειρίζεσθαι, ὡς ἂν προέκειτο ἀρραβῶν διὰ προμήθειαν ἐνὸς ἀναγκαίου πράγματος. Ἡ χρῆσις τῶν ὑλῶν τούτων, πρὸ πάντων ἐκείνων τοῦ ξύλου καὶ τοῦ δερματος, ἐφιλονεικήθη ἀπὸ πολλοῦς τῶν συγγραφέων, οὔτινες ἐπρέσθευον, ὅτι ἐὰν πραγματικῶς ἐγένετο χρῆσις τούτων, θὰ ἐπροσῆροτο ἀναμφιβόλως εἰς αὐτὰς μικρὰ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ κλάσματα, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ δώσουν εἰς τὰ εἶδη ταῦτα τῶν νομισμάτων μίαν σημαντικότητα ἀξίαν λόγου.

Ἐν ὕφελος οὐσιῶδες, τὸ ὅποιον δύναται τις νὰ ἐπιτύχη εἰς τὴν χρῆσιν τῶν μετάλλων, καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἐνυπάρχει εἰς κάμμιν ἀλλήν ὑλὴν ἢ οὐσίαν, εἶναι ἡ ἰδιότης τὴν ὁποίαν ἔχουν τὸ νὰ χύνονται χωρὶς πολλὴν σφοδράν καὶ φύραν, καὶ νὰ λαμβάνουν μίαν τύπωσιν διαρκεσάτην.

Κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν συγγραφέων τὰ ἀρχαία νομίσματα ἦσαν ἐκ καθαροῦ μετάλλου χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ. Ἰσως ἠγνόουν τὸν τρόπον τοῦ νὰ τὰ συμμιγνῶσιν μετ' ἄλλα μέταλλα, ἢ τὸ δημόσιον ἀπῆτει τὴν γνησιότητά των· τὸ τελευταῖον τοῦτο συμπέρασμα εἶναι τὸ μάλλον πιθανόν, καθότι ἐὰν ἐπιτηδεύοντο νὰ καθαρίζουν τὰ μέταλλα ἀπὸ τὰς ἑτερογενεῖς ὕλας, τὰς ὁποίας περιέχουν, χρεωσεί τις νὰ πιεσῶσιν, ὅτι δὲν ἦτο πλέον δύσκολον καὶ νὰ τὰ συμμιζοῦν. Τὰ νομίσματα, εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους δὲν ἔφερον κἀνὲν ἔμβλημα, ἐπομένως ἐπέφερον ἢ κοινωνία εἰς αὐτὰ διαφόρους χαρακτῆρας, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ προλάβῃ κάθε δόλον, ὅστις ἐδύνατο νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν σύνθεσιν των.

Γαλάται (Gaulois)

Μᾶς μένει τόσον ὀλίγη σαφήνεια εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, ὥστε αἱ ἀναζητήσεις καὶ ἔρευναι περιορίζονται σχεδὸν εἰς τὰς γνώσεις ταύτας. Αἱ θετικώτεραι ἰδέαι, τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ πορισθῇ, χρονολογοῦνται ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν Γαλατῶν. Φαίνεται ἔκτοτε, ὅτι ἡ χρῆσις τῶν νομισμάτων ἐβυθίσθη εἰς τὴν λήθην, καθότι οἱ λαοὶ ἐκείνοι διὰ πολλοὺς αἰῶνας δὲν τὰ εἶχον βάλλει εἰς ἐνέργειαν. Πιθανολογεῖται, ὅτι αἱ πολιτικαὶ ταραχαὶ καὶ αἱ ἀδιάκοποι συγκρούσεις καὶ πόλεμοι τῶν ὀπισθοδρομητικῶν ἐκείνων χρόνων, τὰ εἶχον ἐξαλείψει. Οἱ Γαλάται ἦσαν ἐκείνοι, οὔτινες ἐξήτησαν νὰ τὰ ἐπανακάμψουν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τὸ ἐμπόριον συνίστατο εἰς συναλλάγματα. Εἰς αὐτοὺς ἀποδίδεται ἡ ἐφεύρεσις τῶν

(*) Αἱ δύο αὐτὰ οὐσίαι, ὑπάρχουν εἰσὶ ἐν χρῆσει νομισματος εἰς διάφορα τῆς Ἀσίας μέρη: εἰς τὸ βασιλεῖον τοῦ Μεγάλου, εἰς τὰς Μαλδίβας νήσους, καὶ μεταξὺ τῶν Μεξικανῶν, κτλ. τὰ ὄσπρεα, τὸ κάκαον (εἶδος ἀμυγδαλοῦ), ὁ ἀραβοσίτος, τὰ ἀμύγδαλα λαμβάνουν χώραν μικρῶν νομισμάτων. Σ. Μ.

χαλκονομισμάτων, τὰ ὁποῖα οἱ Ῥωμαῖοι, μετ' αὐτοῦς, μετεχειρίζοντο διὰ τὴν εύκολίαν τῶν ἀνταλλαγμάτων των (permutations)· ἔκαμον μετὰ ταῦτα χρῆσιν ἀκατεργάστων τινῶν μετάλλων, τὰ ὁποῖα συγχρόνως ἀνεπλήρωναν καὶ τὴν ἀνάγκην τῶν σταθμῶν. Δύναται τις ἐκ τούτου νὰ συμπεράνη, ὅτι δὲν εἶχον εἰσέτι μέταλλα πολύτιμα, ἢ, ἂν εἶχον τοιαῦτα, ἔβλεπέ τις πολλὰ ὀλίγα. Ἡ ἐξουσία τὰ διετήρει ἐπιμελῶς, καὶ δὲν ἔκαμνε χρῆσιν τούτων, εἰμὴ εἰς περιστάσεις, καθ' ἃς προσέθεντο νὰ καθωραΐσουν ναοὺς καὶ νὰ καλλωπίσουν βωμοὺς. Ἀνεπαισθήτως τὸ ποσὸν τῶν μετάλλων τούτων πῦξσε, κατέστη τὸ ὄργανον τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἀντικειμένων πρὸς ἀνταλλαγὴν μετεβλήθη εἰς νόμισμα. Ἐξετύπωσαν ἐν πρώτοις νομίσματα ἐκ μετάλλου καθαροῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου· ἔφερον ταῦτα ὡς σύμβολα τύπους θεοτήτων ἢ ζώων· ὁ ἵππος, ἐξειδικασμένον σημεῖον τῶν Γαλατῶν, ἐχαράττετο συνήθως ἐπὶ τῶν νομισμάτων, τρέχων, χωρὶς ἡνίας καὶ χωρὶς ἐφίππιον, καὶ τοῦτο διὰ νὰ σημάνη τὴν ἀνδρείαν τῶν λαῶν ἐκείνων, καὶ τὸ φυσικὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν αἰσθημά των. Ἐπομένως τὰ νομίσματα ἔφερον διάφορα σύμβολα, τὰ ὁποῖα ἤλλατον κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἡγεμόνος ἢ τῶν ἐφισταμένων εἰς τὴν ἐκτύπωσιν των. Τὰ νομίσματα συνεμίχθησαν ὡσαύτως μετ' ἄλλων καὶ τὸν ἀργυρον, ἀνολόγως μετὰς περιστάσεις.

Ῥωμαῖοι.

Ὡς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, ἐφάνη εύλογον τοῦ νὰ μὴν ἐκτυπώσουν νόμισμα, εἰμὴ εἰς τὸν τρίτον αἰῶνα. Ἀποδίδουν δὲ τὴν βραδύτητα ταύτην εἰς τὴν τότε ἐνδειάν των. Τὸ ἐμπόριον των περιεσφύετο κατ' ἀρχὰς εἰς ἀνταλλάγματα ὡς τὸ τῶν Γαλατῶν. Νομᾶς ὁ νομοθέτης τῆς Ῥώμης καὶ β'. Βασιλεὺς τῆς, προθέμενος νὰ εύκολύνη τοὺς Ῥωμαίους ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου, ἐπενόησε μετ' οὐ πολὺ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπὸ χαλκῶν καὶ πέταλλα χονδρῶν μετάλλων κατεσκευασμένου νομισματος, καὶ ἐπὶ τούτου διέταξε τὴν ἐκκοπὴν τετραγώνων τινῶν ἐκ χαλκοῦ κλασμάτων, τὰ ὁποῖα ὠνόμαζαν χαλκῶν ἀκατέργαστον ἢ μονάδας τραχείας (Airain brut ou as rude). Τὰ τεμάχια ταῦτα τοῦ μετάλλου, βάρους μιᾶς καὶ δύο λιτρῶν, δὲν ἦσαν παντελῶς ἐγκεχαραγμένα.

Σέρβιος Τούλιος, ἔκτος τῶν Ῥωμαίων Βασιλεῶς, μετέβαλε τὸ ὄγκῶδες σχῆμα τοῦ εἶδους τούτου τῶν νομισμάτων. Ἀντεκατέστησε τὰ τετράγωνα ταῦτα γάλικα τεμάχια δι' ἄλλου εἶδους στρογγύλων, τοῦ αὐτοῦ ὅμως βάρους, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ὠνόμαζον μονάδας ἐκ χαλκοῦ ἢ λίβρας (as d'airain ou livre). Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν νομισμάτων ἔφερον ὡς σύμβολον ἕνα βουὸν καὶ ἐν γράμμα δεικτικὸν τοῦ βάρους καὶ τῆς ἀξίας, ἥτις ὑπῆρχε μεταξὺ των· τὰ διήρесе μετὰ ταῦτα εἰς τόσας μερίδας, τὰς ὁποίας ὠνόμασαν οὐγγίας τῆς λίβρας.

Ὁ χαλκὸς ὑπῆρξεν εἰς διάστημα ἀρκετοῦ χρόνου τὸ μόνον τῆς Ῥώμης νόμισμα· ἐνομιζέτο τις πλοῦσιος ἐὰν εἶχεν ἑκατὸν χιλιάδες μονάδας ἢ λίβρας.

Μ' ὅλα ταῦτα τὸ μέταλλον τοῦτο ἦτον εἰσέτι τόσον ὀλίγον κοινόν, ὥστε ἡ χρῆσις τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πραγματειῶν διήρχεσε πολὺν καιρὸν ὕστερον καὶ ἀπὸ ἐκείνην τῶν νομισμάτων. Τὰ πολυτίμητα μέταλλα ἦσαν τόσον σπάνια, ὥστε, κατὰ τοὺς συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἤθελον εἶσθαι ἀδύνατον κατὰ δύο διαφόρους ἐποχάς, νὰ πέμψουν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τοὺς Δελφοὺς, εἰς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, μίαν χρυσὴν φιάλην βάρους δώδεκα ταλάντων, καὶ νὰ χορηγήσουν εἰς τοὺς Γαλάτας, διὰ τὴν διάλυσιν τῆς πολιτορκίας τοῦ Καπιτωλίου, χιλίαν λίτρας χρυσοῦ, ἐὰν αἱ γυναῖκες τῶν δὲν ἐθυσίαζον τὰ πολυτιμώτερα πράγματα τῶν διὰ νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὰς δύο τάξεις ὑποχρεώσεις τῶν κτλ. (12.)

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Περὶ ἐργασίας ἀνθρωπικῆς, φυσικῆς καὶ μηχανικῆς.

Ἐργασίαν ὀνομάζω τὴν συνεχῆ ἐνεργεῖαν τινος, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ μίαν τῶν βιομηχανικῶν πράξεων, ἢ μέρος μόνον τῶν πράξεων τούτων.

Ἡ ἐργασία, εἰς ὁποίαν δῆποτε πράξιν βιομηχανίας καὶ ἂν ἀποτείνεται, εἶναι τελεσφορικὴ· διότι συντρέχει εἰς δημιουργίαν τελεσφορήματος ἢ γεννήματός τινος. Ἡ ἐργασία τοῦ σοφοῦ, ὅστις καταγίνεται εἰς πειράματα καὶ βιβλία, εἶναι τελεσφορικὴ· ἡ τοῦ ἐργολάβου, μ' ὅλον ὅτι αὐτὸς δὲν ἐπιβάλλει ἀμέσως εἰς τὸ ἔργον τὴν χεῖρά του, εἶναι τελεσφορικὴ· τέλος, ἡ τῶν χειρονάτων, ἀπὸ τοῦ ἡμεροδούλου, τοῦ σκάπτοντος τὸν ἀγρὸν, μέχρι τοῦ ναύτου, τοῦ ὑπηρετοῦντος ἀπλῶς εἰς τὸ πλοῖον, εἶναι τελεσφορικὴ καὶ αὐτή.

Σπάνιον νὰ καταγίνεται τις εἰς ἐργασίαν ἀκαρπον, ἢ γον μὴ συντελοῦσαν εἰς τελεσφορήματα βιομηχανίας τινός. Ἡ ἐργασία, κατὰ τὸν ἀνωτέρω αὐτῆς ὅρισμόν, εἶναι κόπος, καὶ ἂν δὲν εἶχε καμμίαν ἀμοιβὴν, οὐδὲν κέρδος, ὅστις ἀνεδέχετο αὐτὸν, ἤθελον εἶσθαι μωρός, ἢ ἀλλόκοτος, ἄνθρωπος. Ὄταν δὲ ὁ κόπος οὗτος ἀφωρᾷ εἰς τὸ νὰ γυμνώσῃ μὲ βίαν ἢ πανουργίαν ἄλλον ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν περιουσίαν του, τοῦτο πλέον δὲν εἶναι ἀλλόκοτον, ἀλλ' ἀνόσιον· διότι τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι γένεσις, ἀλλ' ἐκτόπισις πλούτου.

Ὁ ἄνθρωπος ἀναγκάζει καὶ τὴν φύσιν καὶ αὐτὰ τὰ γεννήματα τῆς ἰδίας αὐτοῦ βιομηχανίας, νὰ ἐργάζωνται μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς τελεσφορίας· δὲν θέλει ἄρα φανῆν παράδοξος ἡ χρῆσις τῶν φράσεων τούτων· *ἐργασία ἢ ὑπουργία τελεσφορικῆ τῆς φύσεως· ἐργασία ἢ ὑπουργία τελεσφορικῆ τῶν κεφαλαίων*, ἐκλαμβάνοντες τὴν λέξιν κεφάλαιον, κατὰ τὴν πλατυτέραν αὐτῆς σημασίαν.

Τὰ ὑπουργήματα τῆς φύσεως καὶ τὰ τῶν κεφαλαίων, ἔχουσι πρὸς ἄλληλα μεγίστην ὁμοιότητα, καὶ πάντοτε ταυτίζονται· διότι τὰ σκευὴ τοῦ βιομηχανίου καὶ αἱ μηχαναὶ, μέρη κεφαλαίου ὄντα, εἶναι γενικῶς ὄργανα ἐπινοηθέντα εὐτυχῶς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον πρὸς ἀπόλαυσιν ὠφελείας ἐκ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Ἡ διὰ τοῦ ἀτμοῦ ἐνεργουσα μηχανὴ, εἶναι σύνθετον ὄργανον, πρὸς ἀλληλοδιάδοχον ἐνεργεῖαν τῆς ἐλαστικότητος τοῦ ἐξατμιζομένου ὕδατος, καὶ τῆς βαρύτητος τῆς ἀτμοσφαιράς· ὥστε διὰ τῆς

ἀτμοκινήτου μηχανῆς ἀπολαμβάνομεν πραγματικῶς πλειοτέραν ὠφελείαν, παρ' ὅσην ἠθέλαμεν ἀπολαύσειν διὰ τῆς ὑπουργίας ἴσου κεφαλαίου, μὴ κινουήντος δυνάμεις τῆς φύσεως.

Ἐκ τούτου δῆλον, πῶς πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὅλας τὰς μηχανάς, ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ ἐργαλείου, μέχρι τοῦ συνθετωτέρου ἀπὸ τοῦ ξηνοῦ, μέχρι τῆς μεγαλητέρας μηχανικῆς ἀποσκευῆς· διότι τὰ μὲν ἐργαλεῖα, εἶναι μηχαναὶ ἀπλάι· αἱ δὲ μηχαναὶ, ἐργαλεῖα σύνθετα, προστιθέμενα εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ ἀνθρώπου πρὸς αὔξησιν τῆς δυνάμεώς των· καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἐκείναι, κατὰ πολλοὺς λόγους, εἶναι μέσζ, διὰ τῶν ὁποίων λαμβάνομεν τὴν φύσιν βοηθόν. Ἀποτέλεσμα τούτων εἶναι προφανῶς, τὸ νὰ ἐργαζώμεθα ὀλιγώτερον, καὶ ν' ἀπολαμβάνομεν τὴν αὐτὴν ποσότητα τῆς ὠφελείας, ἢ, τὸ ὅσοιον εἶναι τὸ αὐτὸ, ν' ἀπολαμβάνομεν πλειοτέραν ὠφελείαν διὰ τῆς αὐτῆς ποσότητος ἀνθρωπικῆς ἐργασίας. Τὰ ἐργαλεῖα καὶ αἱ μηχαναὶ ἐκτείνουσι τοῦ ἀνθρώπου τὴν δύναμιν· ὑποβάλλουσι τὰ σώματα καὶ τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως εἰς ὑπηρεσίαν τῆς διανοίας του· εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν συνίστανται αἱ μεγαλήτεροι πρῶδοι τῆς βιομηχανίας.

Ὄταν νεωτέρα μηχανή, ἢ τρόπος, γενικῶς, δραστήριος ὁποιοσδήποτε ἀναπληροῦ ἐργασίαν ἀνθρωπικὴν, ἢδη γινομένην, μέρος τῶν βιομηχανικῶν χειρῶν, ἀντὶ τῶν ὁποίων ὑπηρετεῖ ὠφελίμως ἡ μηχανή, μένει ἄργον πρὸς καιρὸν καὶ ἐκ τούτου τινὲς ἔλαβον ἐπιχειρήματα, ἰκανῶς ἐμβριθῆ, κατὰ τῶν μηχανῶν. Εἰς πολλοὺς τόπους ἀπεβλήθησαν μὲ δημοτικὴν παράφορον ὀργὴν, ἢ καὶ μ' ἐπιταγὴν τῆς κυβερνήσεως. Πάντοτε ὅμως εἶναι μωρὸν ν' ἀποβάλλωνται βελτιώσεις αἰωνίως ὠφελίμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, διὰ τὰς ἐξ αὐτῶν κατ' ἀρχὰς ἐνδεχόμενας ζημίας, καὶ ταύτης ἄλλως σμικρονομένης ἐκ τῶν συνήθως ἀκολουθῶν περιστάσεων.

Αἱ νέαι μηχαναὶ καὶ ἐκτελοῦνται καὶ φέρονται εἰς κοινοτέραν χρῆσιν μὲ βραδύτητα· καὶ τοῦτο δίδει καιρὸν, πρὸς μὲν τοὺς βιομηχάνους, ὅσοι αἰσθάνονται βλάβην ἐξ αὐτῶν, νὰ προφυλαχθῶσι πρὸς δὲ τὴν κυβέρνησιν, νὰ παρασκευάσῃ τὰ θεραπευτικά. Ἡ ἀγαθοεργὸς κυβέρνησις, χωρὶς νὰ περιορίσῃ κατὰ χρόνον καὶ τόπον τὴν χρῆσιν τῶν νέων μηχανῶν (διότι ὁ περιορισμὸς οὗτος ἀναίρει τρόπον τινὰ τὴν ἰδιοκτησίαν, τὴν γενομένην διὰ τῆς ἐπινοίας καὶ ἐκτελέσεως τῶν μηχανῶν) δύναται νὰ προπαρασκευάσῃ ἔργα διὰ τοὺς ἀργούς, προβάλλουσα ἐξ ἰδίας δαπάνης ἐπιχειρήσεις ὠφελίμους εἰς τὸ κοινόν, οἷον διώρυγος, πορείας, μεγάλης τινὸς οἰκοδομῆς, ἢ ἀποικίζουσα λαὸν ἀπ' ἄλλου εἰς ἄλλον τόπον. Τὸ νὰ εὐρεθῇ ἔργον διὰ τὰς χεῖρας, ὅσαι δι' ἐφεύρεσιν μηχανῶν μένουσιν ἄργαι, εἶναι τόσον εὐκόλον, ὅσον αἱ τοιαῦται χεῖρες εἶναι πάντοτε ἐργατικάι (*).

(*) Τῆς προμηθείας ταύτης δὲν ἔχει χρεῖαν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Ἀργία χειρῶν, δι' εἰσαγωγὴν μηχανῆς, οὐδέποτε θέλει εἶσθαι φοβερά εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὴν ὀλιγότητα τῆς τεχνουργίας τῆς. Μόνη ἴσως ἡ καλοπλεκτικὴ μηχανή, θέλει θορυβῆναι νήσους τινὰς τοῦ Αἰγαίου Παλάγου, καὶ μάλιστα τὴν Ἴεν.

Β'. Εἰς κατάστασιν μηχανῶν, εἶναι χρεῖα πολλῶν ἐργασιῶν, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκουσιν ἔργον οἱ ἐργάται, ὅσους καταργοῦσιν αἱ μηχαναί. Ἐὰν ἀντικαταστήσωμεν π. χ. ὑδραυλικὴν μηχανήν, ἀντὶ τῶν ὑδροσούρων ἀνθρώπων, ὅσοι εἰς μεγάλην τινὰ πύλιν ὑδροφοροῦσιν, ἔπεται νὰ δώσωμεν ἔργα, τοῦλάχιστον μέχρι τινὸς καιροῦ, πρὸς τοὺς ξυλουργοὺς, τοὺς κτίσας, τοὺς χαλκίς, τοὺς σκαφεῖς, οἱ ὅποιοι θέλουν κτίσματα, τοιχίσματα, θέλουν καταθέσειν τοὺς σωλήνας, θέλουν κατασκευάσειν τὰ ὑδρονομεῖα κτλ.

Γ'. Ὁ ἀναλωτὴς, καὶ ἀκολούθως ἡ ζημιωθεῖσα τάξις τῶν ἐργατῶν, εὐρίσκει ὄφελος ἀπὸ τῆν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ πράγματος, εἰς τὸ ὅποιον συνειργάζετο.

Τέλος, εἰς μάτην ἠθέλαμεν ζητήσειν ν' ἀποφύγωμεν τὸ ἐκ τῆς νέας μηχανῆς πρόσκαιρον κακὸν, ἀπαγορευόντες τὴν χρῆσιν τῆς. Ἄν ἴναι ὠφέλιμος, μεταχειρίζονται ἢ θέλουν μεταχειρισθῆν αὐτὴν εἰς ἄλλο μέρος. Ἐὰν εἰς αὐτῆς τελεσφορήματα, μὴ ὀλιγώτερον τιμὴν πωλούμενα, παρὰ τὰ ἐκ τῆς ἐπιμόχθου ἐργασίας τῶν ἡμετέρων ἐργατῶν, μετ' ὀλίγον ἢ πύλιν χρόνον ἀναγκαιῶς θέλουν ἀφαιρέσειν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλῆθος τῶν ἐργατῶν, καὶ καταργήσειν τὴν ἐργασίαν των. Ἐὰν οἱ διὰ τῆς βοδάνης βαμβακοκλώσται, οἱ συντρίψαντες, κατὰ τὸ 1739 ἔτος τὰς κλωστήριους μηχανὰς, εἰσαγομένους τότε εἰς τὴν Νορμανδίαν, ἐφέροντο ἀπαραλλάκτως καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ἠθέλαν παύσειν εἰς τὴν Γαλλίαν τὰ συνεργεῖα τῶν βαμβακηρῶν ὑφασμάτων, καὶ ἔπρεπεν ἢ νὰ τ' ἀγοράζωσιν οἱ Γάλλοι ἔξωθεν, ἢ νὰ μεταχειρίζονται ἄλλ' ἀντὶ τούτων· οἱ δὲ κλώσται τῆς Νορμανδίας, τῶν ὁποίων οἱ πλείότεροι εἶρον, τέλος πάντων, ἐνασχόλησιν εἰς τὰ μεγάλα κλωστήρια, ἠθέλαν μείνειν ἐτι μᾶλλον ἀργοί.

Ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀμέσως συμβαινόντων ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν νέων μηχανῶν· τὰ δὲ μετέπειτα συμβαίνοντα, εἶναι δι' ὅλου προτρεπτικὰ εἰς ὑποδοχὴν αὐτῶν. (Ἀκολουθεῖ.)

BIOMHXANIA.

Περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν τυπογραφικῶν κυλινδρικῶν μελανωτῆρων.

Ἔως πρὸ 20 περίπου ἐτῶν ὅλοι οἱ τυπογράφοι μεταχειρίζοντο, καὶ ἐτι τὴν σήμερον πολλοὶ μεταχειρίζονται διὰ νὰ μελανώνουν τοὺς τυπογραφικούς χαρακτῆρας τοὺς παρὰ τοῦ ἐφευρετοῦ τῆς τυπογραφίας ἐπινοηθέντας γνωστούς μελανωτῆρας (μπάλλας), οἱ ὅποιοι συνίστανται εἰς ἓν πινακοειδὲς ξύλον ἔχων ὀπισθεν λαβὴν. Τὸ κοῖλον τοῦ ξύλου τούτου γεμίζεται μὲ μαλλίον, τὸ ὅποιον ξάινεται προηγουμένως καὶ σκεπάζεται ἐπειτα μὲ δέριμα προβάτου ἐργασμένον. Ἀλλὰ τὸ ἐξεπίτηδες ἐργασμένον καύλινον δέριμα, καὶ μάλιστα τὸ τοῦ μικροῦ εἶδους αὐτῶν εἶναι ἀρροδιώτατον, ἐπειδὴ εἶναι ἐλαστικώτατον καὶ ἔχει ὀμάλωτέραν τὴν ἐπιφάνειαν.

Οἱ νωσὶ ἐφευρεθέντες κυλινδρικοὶ μελανωτῆρες ὡς πρὸς μὲν τὴν ταχύτητα καὶ εὐκολίαν εἶναι συμπερότεροι τῶν πρώτων· ὡς πρὸς τὴν καλλιτυπίαν δὲ ἀμφισβητῆται. Μολοντοῦτο ἀπεδείχθη ἤδη ὅτι τὸ μελάνωμα τῶν

κυλινδρικῶν μελανωτῆρων εἶναι ἐν γένει ὁμοίομορφον, καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν εὐκολωτέρα· ἀλλ' ἡ ζωηρότης τοῦ μελανώματος καὶ ἡ καθαρότης εἶναι τὸ πλεονέκτημα τῶν παλαιῶν μελανωτῆρων.

Πρώτη προετοιμασία διὰ νὰ κατασκευάσῃς 4 κυλινδρικοὺς μελανωτῆρας.

Πρέπει νὰ ἔγῃς τρεῖς λέβητας διαφόρου μεγέθους. Εἰς τὸν μεσαῖον τούτων, βάλε 10 λίτρας ἰχθυοκόλλας (*) καλῆς ποιότητος. (Ὅταν ἴναι κατωτέρας ποιότητος καὶ θέλῃς νὰ δώσῃς εἰς αὐτὴν περισσοτέραν σύστασιν, βάλε καὶ ρητίνην ἀναλόγως εἰς τὴν κόλλαν, καὶ ὀλιγώτερον ὕδωρ διὰ νὰ τὴν διαβρέξῃς). Χύσε ἐπειτα νερόν καθαρὸν ἐνόςω νὰ σκεπασθῇ ἡ ἰχθυοκόλλα, καὶ πρὸςθεσε, ἂν θέλῃς, μίαν δράκην ἀμμωνιακοῦ ἄλατος λειοτριβημένου, ἀφίνων αὐτὴν νὰ διαβραχθῇ 24 ὥρας· πρέπει ὅμως νὰ φροντίσῃς, μετὰ 6 ὥρας ἀφοῦ βληθῇ, νὰ τὴν ἀνακατώσῃς διὰ νὰ διαβραχθῇ ἐξ ἴσου.

Δευτέρα προπαρασκευή.

Ἀφοῦ ἡ ἰχθυοκόλλα ἀπορρόφησῃ τὸ ὕδωρ, ἀναψε φωτιάν καὶ βάλε ἐπάνω τὸν μέγαν λέβητα, εἰς τὸν ὅποιον θέλεις χύσει ἰκανὸν ὕδωρ, ὥστε ἐμβυθισθῆν εἰς αὐτὸν ὁ ἔχων τὴν ἰχθυοκόλλαν λέβηθς νὰ μὴ χύνεται τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ νὰ ἐμβάπτεται εἰς αὐτὸ καὶ νὰ λαμβάνῃ διὰ τοῦ ὕδατος τὴν θερμότητα. Ἀφοῦ δὲ ἐμβράσῃ ἰκανῶς καὶ διαλυθῇ ὀλικῶς ἡ ἰχθυοκόλλα, πρέπει νὰ τὴν ἐξαφρίσῃς ἐπιμελῶς. Γνωρίζεται δὲ ὅτι ἔβρασεν ἰκανῶς ὅταν ἀναφραίνεται ὁ κυτρινωπὸς ἀφρός τῆς· καὶ τότε ἀποθέτει τοὺς δύο λέβητας ἐκ τοῦ πυρὸς, ἀφίνων αὐτοὺς ὡς εὐρίσκονται, ὁ εἰς δηλ. ἐντὸς τοῦ ἄλλου. Βάλε ἐπειτα εἰς τὴν φωτιάν τὸν μικρότερον λέβητα, ἀφοῦ ἐγγύσῃς εἰς αὐτὸν σείριον ἢ σιρόπιον ζαχάρους κατωτέρας ποιότητος (mélasse) (8 1/2 ἢ 9 λίτρας τὸ καλοκαίριον καὶ 10 τὸν χειμῶνα) (**). Ἀφοῦ δὲ θερμανθῇ ἰκανῶς τὸ χύνεις μὲ τὴν μίαν χεῖρα εἰς τὴν ἰχθυοκόλλαν, ἀνακινῶν μὲ τὴν ἄλλην τὸ μίγμα, ὥστε νὰ ἀναμιχθῇ ἐντελῶς.

Ἀφοῦ δὲ χύσῃς ὅλον τὸ σιρόπιον, βάλε πάλιν τὸ μίγμα ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἄφες το νὰ βράσῃ περίπου 1 1/2 ὥραν ἀνακινῶν αὐτὸ ἀδιαλείπτως. Ἀπίθεις ἐπειτα τὸν λέβητα καὶ ἄφες νὰ κατακαθῆσῃ ἡ ὕλη μίαν στιγμὴν. Ἐὰν θέλῃς χύσει καὶ ἐν μικρὸν ποτήριον οἰνοπνεύματος (σπίρτο τῆς ρακῆς) καὶ ἀνάμειξον καλῶς. Ἐὰν καταλάβῃς ὅτι τὸ μίγμα εἶναι πολλὰ ῥευστὸν, προσθέτεις ἐν κομματί ρητίνης ἴσον μὲ καρύδιον, τὴν ὁποίαν κοπανίζεις λεπτότατα προηγουμένως, καὶ ἀνακινεῖς πάλιν τὸ μίγμα· ἐπειτα χύνεις μὲ προσοχὴν καὶ ἀργὰ τὴν ὕλην εἰς ἐπίτηδες κυλινδροτύπους, τοὺς ὁποίους προπαρασκευάζεις ὡς ἐφεξῆς.

(*) Ἡ καλῆς ποιότητος ἰχθυοκόλλα (ψαρόκολλα) εἶναι ξηρὰ, ἔχει χρομῶμα κυτρινόξανθον καὶ ἔχει μελανωπὸν, καὶ ὅταν θέλῃ νὰ τὴν λυθῇ τις θραύεται.

(**) Εἰς ἑλλειψιν σιροπίου, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τις τὴν ζάχαριν, βάλλον τὸ ἕμισυ τῶν ἄνω ποσοτήτων.

Προπαρασκευὴ τῶν κυλινδρῶν (moule).

Λάβε τὸ κάτωθεν πῶμα ἢ σκέπασμα τοῦ κυλινδρῶν εἰς τὴν μέσην τοῦ ὁποίου εἶναι ἐμπεπιγμένον μικρὸς ὀβελὸς (σουβλίον), καὶ ἀφοῦ περιτελίξης τὸν ὀβελὸν μὲ χαρτίον, καὶ ἀλείψης τὸ πῶμα ἔσθθεν μὲ ἐλαιόλαδον, ἢ κάλλιον μὲ μυελὸν τῶν ζώων, ἐμπήγεις τὸν ὀβελὸν εἰς τὴν ὀπήν (τρύπαν) τοῦ ξυλίνου κυλίνδρου· ἀλείφεις παρομοίως τὸν κυλινδρῶν ἐπιμελῶς καὶ τὸν συναρμύζεις μὲ τὸ κάτωθεν προπαρασκευασθὲν ἤδη πῶμα· ἔπειτα διαπερᾶς διὰ τῆς ἄνωθεν ὀπῆς τοῦ ξυλίνου κυλίνδρου τὸν σιδηροῦν ἔμβολον (σύρμα σιδηροῦν χοντρῖν) ἕως νὰ ἐγγίση τὸν κάτω ὀβελὸν, καὶ ἀφοῦ συμπύσης μὲ χαρτίον τὴν ἄνω ὀπήν τοῦ ξυλίνου κυλίνδρου περὶ τὸν ἔμβολον, ἢ τὴν ἀλείψης μὲ ἐξεπίτηδες ἀλοιφὴν διὰ νὰ μὴν εἰσέλθῃ ἡ ὕλη, ἐπιθέτεις τὸν σαυρὸν, ὅστις διατρεῖ τὸν ξυλίνον κύλινδρον εἰς τὴν μέσην τοῦ κυλινδρῶν, καὶ τὴν φερῶναι. Τέλος ἄλειψε τὴν ἀρμογὴν τοῦ κάτω πῶματος τοῦ κυλινδρῶν μὲ πηλὸν ἢ μὲ ἓν εἶδος ἀλλειφῆς, τὴν ὁποίαν κατασκευάζουν μὲ ὑπανθρακικὴν τίτανον ἢ μὲ γῦψον λεπτοτριβημένην καὶ μὲ ἀλευρόκολλαν, διὰ νὰ μὴν ἐξέρχεται ἡ ὕλη.

Ὁ σαυρὸς δεικνύει ποῦ πρέπει νὰ κοπῇ ὁ κυλινδρῶν μελανωτῆρ καὶ ὁ ξυλίνος κύλινδρος (mandrin ou faux-rouleau) τὸ μῆκος, τοῦ μελανωτῆρος.

Ὅταν βέλῃ τις νὰ χύσῃ δύο μελανωτῆρας εἰς τὸν αὐτὸν κυλινδρῶν, ἓνα μεγάλον δηλ. καὶ ἓνα μικρὸν, ἀφοῦ πράξῃ ὡς ἄνωθεν εἴπωμεν, θέτει καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἕτερον σαυρὸν διὰ νὰ διαχωρίζωνται.

Ἀφοῦ τοὺς χύσῃ τις πρέπει νὰ ἀφήσῃ τὴν ὕλην τοῦλάχισον 12 ὥρας εἰς τὸν κυλινδρῶν.

Πρὶν δὲ τοὺς ἐκβάλλῃς ζύσε τὸν πηλὸν ἢ τὴν ἀλοιφὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἔφραξες τὴν συναρμογὴν τοῦ πῶματος μὲ τὸν κυλινδρῶν κτλ., πέρασαι ἔπειτα διὰ τῆς εἰς τὸν ἄξωνα τοῦ ξυλίνου κυλίνδρου ὀπῆς σχοινίον, εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται μία θηλειὰ, τὴν ὁποίαν ἐκκρεμᾶς εἰς δυνατὸν καρφίον· τὸ σχοινίον τοῦτο εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην ἔχει ἓνα μεγάλον κόμβον ἢ ἓν ξύλον διὰ νὰ ἐμποδίζεται, καὶ οὕτω σύρων κατὰ κάθετον τὸν κυλινδρῶν ὁ μελανωτῆρ ἐκβαίνει. Πρόσεχε ὅμως πάντοτε νὰ τὸν ἐκβάλλῃς ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ πῶμα τοῦ κυλινδρῶν. Ἄλλοι πάλιν τοὺς σπρώγουν κάτωθεν μὲ ἓν ξυλίνον ἔμβολον λεπτότερον κατὰ τὸ πάχος ἀπὸ τὸν ξυλίνον κύλινδρον, καὶ ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ὁ ἀσφαλέςτερος.

Ἀφοῦ ἐκβάλλῃς τὸν μελανωτῆρα καὶ ἀποκόψῃς τὰ ἄκρα του κατὰ τὸ μῆκος τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ τὸν δώσης, πλησιάζεις αὐτὸν εἰς τὴν φλόγα ἐνὸς κηρίου, καὶ ἀφοῦ θερμάνῃς τὴν ὕλην, τὴν ἐξημαλίζεις ἐπιτηδείως μὲ τὸν δάκτυλον, τὸν ὁποῖον ἐμβάπτεις πρὶν εἰς ἐλαιόλαδον ἢ τὸν ἀλείφεις μὲ σίελον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ὕλη δὲν ξεκολλᾷ εἰς τὰς ἄκρας. Καὶ ὅταν οἱ μελανωτῆρες ἔχουν κἀνὲν μικρὸν ἐλάττωμα, μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξωμκλίζονται.

Μεταχύσιον τῶν κυλινδρῶν μελανωτῶν.

Πρὶν μεταχύσιον παλαιούς μελανωτῆρας, πρόσεχε νὰ ἐκπλύνῃς καλῶς μὲ λιθίβαν τὴν προσκολληθεῖσαν εἰς αὐτοὺς μελάνην· ἐπειδὴ ὅλα τὰ παχέα σώματα διακόπτουν τὴν συναχὴν τῆς ὕλης καὶ τὴν ἐλασικότητα. Ἐπειτα σχίζεις κατὰ κάθετον τὴν ὕλην ἐπάνωθεν ἕως κάτω, καὶ τοιουτοτρόπως ξεκολλᾷ ἡ ὕλη εὐκόλως ἀπὸ τὸ ξύλον· τὴν κόπτεις εἰς μικρὰ κομμάτια διὰ νὰ διαλυθῇ εὐκολώτερον καὶ νὰ μὴ διασφαρῇ. Ἄν ἡ σύνθεσις τῆς ἦναι πολλὰ σκληρὰ, πρόσθετες ὀλίγον ὕδωρ. Ἀφοῦ δὲ ἀναλύσῃ καὶ βράσῃ καλῶς, ἀναβαίνει ἐπάνωθεν ἀσπρὸς κιτρινωπός, σημαίνων ὅτι ἡ βράσις ἐγένετο. Ἐξαφρίζεις τότε τὴν ὕλην καὶ προσθέτεις 2 λίτρας σιροπίου διὰ 4 μελανωτῆρας ἢ κυλίνδρους.

Ὅταν γίνῃ τις παλαιούς κυλίνδρους πρέπει νὰ προσθέτῃ καὶ νέαν ὕλην εἰς τὴν παλαιάν, π. γ.

Μὲ 3 λίτρας ἰχθυοκόλλας, ἢ ὁποῖα διεβράχῃ 24 ὥρας, καὶ μὲ τὴν ὕλην τριῶν παλαιῶν κυλίνδρων, ἀφοῦ προσθέσῃς καὶ ὃ λίτρας σιροπίου, δύνασαι νὰ κατασκευάσῃς τέσσαρας κυλίνδρους.

Οἱ μεταχυόμενοι κύλινδροι ξεκολλοῦν συνήθως εἰς τὰ ἄκρα· ἔθεν διὰ νὰ προλάβῃς τὸ συμβῆν τοῦτο, ἄλειψε, πρὶν χύσιον, τὸν ξυλίνον κύλινδρον μὲ οἰνόπνευμα, ἢ μὲ σκόροδον, κατὰ τὸ διάστημα 4 δακτύλων πρὸς τὰ ἄκρα, ἀφοῦ προηγουμένως ζύσης καλῶς τὴν προσκολληθεῖσαν παλαιάν ὕλην.

Ὅταν χύσιον πολλὰ θερμὴν τὴν ὕλην, καὶ ἀφῆσῃς πολλὸν ἀφρὸν εἰς αὐτὴν γίνονται σπογγοειδῆ κοιλώματα ἐπὶ τῶν κυλίνδρων, καὶ πρόσεχε νὰ τὸ ἀποφύγῃς.

Ὁ καλὸς κύλινδρος δὲν πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ παραμικρὸν κοιλώμα, πρέπει νὰ ἦναι ὁμαλὸς, πηκτὸς καὶ ἐλασικός· τὸ χροῖμά του νὰ ἦναι βαθυκίτρινον καὶ ὄχι μελανόν.

Ἐν γένει εἶναι συμπερότερον ἡ ὕλη τῶν κυλίνδρων νὰ ἦναι πυκνωτέρα, ἐπειδὴ ἐπιρραζίζεται ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν μεταβολὴν τῆς θερμοκρασίας, καὶ δύναται νὰ τυπώῃ τις δι' αὐτῶν μὲ τὴν τῆς καλῆς ποιότητος μελάνην, ἥτις εἶναι μᾶλλον ξηρὰ καὶ κολλώδης (encre forte) τὰς λαμπρὰς ἐκτυπώσεις, καὶ οἱ τοιοῦτοι εἶναι μᾶλλον εὐχρηστοί.

Διατήρησις τῶν κυλινδρῶν μελανωτῶν.

Πρέπει νὰ τοὺς ἀλείψῃς μὲ βερνίκι ἀραιὸν, καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου, μὲ τυπογραφικὴν μελάνην· τὸ ἔλαιον εἶναι ἐπιβλαβὲς διότι εἰσδύει εἰς τοὺς πόρους καὶ χαλᾷ τὴν μελάνην. Ὅταν ἦναι πολλὰ ὑγροὶ τοὺς ἀλοιφῆς μὲ τερεβινθέλαιον (νεῦτι), ἐπιζύων αὐτοὺς πρὶν τοὺς μεταχειρισθῆς. Ὅταν δὲ ἦναι πολλὰ ξηροὶ, τοὺς περιβρέχεις ἐλαφρῶς μὲ σπόγγον, τρίβων αὐτοὺς ἐπὶ χαρτίου, ἕως νὰ ἀπορροφήσῃ τὴν ἐπιπολάζουσαν ὑγρότητα. Τοὺς ἐκκρεμᾶς δὲ ἔπειτα εἰς κατάψυχρον καὶ ἄνυγρον τόπον. (6.)

ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Διατήρησις τῶν σταφυλίων.

Ἐν ἀπὸ τὰ ὠριότερα ὀπωρικὰ, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμοῦμεν μάλιστα καὶ νοσιμωμένα νὰ βλέπωμεν εἰς τὴν τράπεζαν τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἀνοιξιν εἶναι τὰ σταφύλια. Διὰ τοῦτο συμβουλεύομεν ἐνταῦθα ὀλίγους τινὰς τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατόν νὰ τὰ διατηρήσωμεν πολλοὺς μῆνας νεαρά καὶ δροσερώτατα.

Διάλεξι τὰ σταφύλια εἰς ξηρὸν καιρὸν καὶ μάλιστα ἡμέραν εὐδίου καὶ λαμπρὰν κόψαι μὲ ψαλίδιον τὰς διαφθααρμένας σαπρὰς εἶτε πολλὰ ὠρίμους αὐτῶν ῥάγας, βάλλε ἔπειτα αὐτὰ εἰς ἀνοικτὰ κάσιρα σκεπασμένα πρῶτον μὲ ξηρὸν βρόνον· φέρε τα εἰς τὴν οἰκίαν προσεκτικῶς καὶ ἐκθεσέ τα νὰ ἤλιασθῶσι πολλὰς ἡμέρας εἰς ἀνοικτὸν τόπον, ἔπειτα ἐμβασαί τα εἰς τὸ ὀπωροφυλάκιον. Τότε δὲ 1. ἢ κρέμασαι τὰ σταφύλια τριγύρω εἰς στεφάνιον, κίπτων πάντοτε προσεκτικῶς τὰς ὑπόπτους ῥάγας· 2. ἢ κρέμασαί τα εἰς κουτία (κουτία) κλεισμένα καὶ κολλημένα ἔξωθεν μὲ γύψον, καὶ τὰ ὁποῖα παράχουσαί τα ἔπειτα ὡς δύο πόδας εἰς ξηρὸν ἄμμον ἐντὸς τοῦ ὑπογείου σου.

3. Βρέξε τὰ σταφύλια εἰς ἀραιὴν θολόσακτιν, ὥσε ὕλαι αἱ ῥάγες νὰ σκεπασθῶσι· ἔπειτα βάλε αὐτὰ κατὰ σρώματα εἶτε πάτους πάτους, σκεπάζων καθένα μὲ ξηρὴν σποδὸν (σχάκην), ἕως οὗ γεμίσης ὅλον τὸ κουτίον, τὸ ὁποῖον καλὰ κλεισμένον, καὶ χάριν πλειότερας ἐπιτυχίας γυψωμένον, ἂν θέλῃς ὡς εἴπομεν, ἀπόθεε εἰς τὸ ὑπόγειόν σου. Ὄταν δὲ θέλῃς νὰ φάγῃς σταφύλια, πλύνετα πολλάκις εἰς καθαρὸν ὕδωρ.

4. Οἱ κάτοικοι τῆς Μάλτας διατηροῦσι ὀλόκληρα κλήματα σταφυλοφόρα, κρεμῶντες αὐτὰ εἰς στεφάνια, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ κρεμῶσιν ἔπειτα εἰς μεγάλα κουτία ἢ βαρέλια κλεισμένα μὲ τὴν αὐτὴν πάντοτε προσοχὴν, διὰ νὰ μὴ ἐμβαίη νεὸς ἀήρ. Τοῦτον δὲ δυνάμεθα νὰ ἐμποδίσωμεν καὶ κολλῶντες χαρτίον εἰς ὅλα τὰ ἀραιώματα εἶτε τὰς χαραμίδας τοῦ ξύλου.

5. Τέλος σύλλεξε τὰ σταφύλια εἰς ξηρὸν καιρὸν καὶ πρὶν τελείως ὠριμάσῃσι, βάλετα εἰς σακκούλια χάρτινα καλῶς κλεισμένα, καὶ κρέμασαί τα ἔπειτα εἰς τὸ ξύλον.

Παρασκευασίᾳ σταφίδων.

Ἐξετάζομεν πρῶτον ἂν τὰ σταφύλια ἔχωσι τὴν ἀναγκαίαν ὠριμότητα. ἔπειτα βράζομεν θολόσακτιν, καὶ τὰ βυθίζομεν εἰς αὐτὴν τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου, ἕως οὗ αἱ ῥάγες ἀρχίσωσι νὰ ρυτιδῶνται (νὰ ζαρώνωσι)· τότε τὰ ἀφίνομεν νὰ στραγγίσωσι, τὰ ἐξαπλοῦμεν εἰς οἰσούπλεκτα (μεγάλας πλάκας (πλαίσια) κοφινίων) ἐκτεθειμένα εἰς τὸν ἥλιον ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ ἐσπέρως κατὰ συνέχειαν δώδεκα ἡμέρας, φέροντες αὐτὰ εἰς ὑπόσκεπον μέρος τὴν νύκτα.

Σακχάρωμα σταφυλίων (Composte)

Ἐκβαλε τὰ γίγαρτα (τοὺς πυρήνας, εἶτε κουκούτσια) τῶν ῥαγιῶν, ἀνοιξε

ὀλίγον τὸ δέρμα των καὶ βάλλετα νὰ πάρωσι δύο ἢ τρεῖς μόνον βράσεις εἰς πήκτωμα ἢ σιρόπιον σάκχαρος.

Γλευκόπηκτον (consERVE).

Λάβε ἀνθοσμίαν ἢ μοσχάτον σταφύλιον, πέρασον τὸν γυμίν του ἀπὸ κρι-σάραν καὶ πύκνωσαι το ἔπειτα εἰς σακχάρωμα (σιρόπιον) ἀρκετὰ πηκτόν· μίαν λίτραν σακχαρώματος ἀπαιτεῖ μίαν λίτραν σταφυλίου.

Σίραιον ἢ ἔψημα (πετιμέζι).

Λάβε 24 λίτρας γλεύκου (μούσου), βάλε τὸ ἡμισυ εἰς τὴν χύτραν (κακ-κάβιον) βράσαι το, ἔπειτα ὀλιγοσευσε τὴν βράσιν προσθέτων κατ' ὀλίγον τὸ ὑπίλοιπον, μετὰ δὲ ταῦτα ἐξάρρισον πολλάκις καὶ πέρασον ἀπὸ πυκνὸν πανίον. ἔπειτα βάλε πάλιν εἰς τὸ πῦρ, ἐξάτμισον, κινῶν πάντοτε τὸ ὑγρὸν μὲ σπάθην ξυλίην, ἕως οὗ λάβῃ ἀρκετὴν σύσασιν, ἡ ὁποία φαίνεται ὅταν χύσωμεν ὀλίγον εἰς πινάκιον.

Ἄν δὲ θέλωμεν εἰς τὸ ἔψημα τοῦτο νὰ βάλωμεν καὶ ὀπωρικὰ, ὅταν τὸ ὑγρὸν ὀλιγοσεύσῃ ὡς τὸ ἡμισυ καὶ ἀφοῦ ἐξαφρισθῇ, τὸ διηθίζομεν (περῶ-μεν ἀπὸ πανίου)· καὶ τότε βάλλομεν καθαρισμένα τὰ ὀπωρικὰ καὶ κομ-μένα εἰς τέσσαρα ἐντὸς χύτρας, ὅπου χύνομεν τὸ ἔψημα. Εἰς τὴν πρῶτην ἀμέσως βράσιν αὐτὸ μὲν θέλει ὀλιγοσεύσει· ἡμεῖς δὲ ἐν τοσοῦτῳ κινῶμεν κατὰ συνέχειαν μετριάζοντες τὸ πῦρ περὶ τὰ τέλη. Διακρίνομεν δὲ ὅτι τὸ πᾶν ἐψηθῆ ὅσον ἔπρεπε, ὅταν λάβωμεν ὡς καρύδιον μέρος τοῦ ὑγροῦ, καὶ χύνοντες αὐτὸ εἰς πινάκιον φαῖεντιανόν, ἴδωμεν ὅτι δὲν πλατύνεται πολὺ καὶ δὲν ἀναδίδει τρυγῶρα ἀτμὸν ὑγρασίας.

Ἄν ποτὲ τὸ ἔψημα ὀζύνισῃ, δυνάμεθα νὰ τὸ διορθώσωμεν, λαμβάνοντες ὅλην τὴν ἐπανθοῦσαν σκέπην, καὶ ὑποβάλλοντες τὸ λοιπὸν εἰς μετρίαν θερ-μότητα, ἀναδεύοντες συνεχῶς κτλ. (3.)

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

Γ α λ λ ί α.

Ἡ ἀκαδημία τῶν ἠθικῶν ἐπιστημῶν ἐψήφισε βραβεῖον 1500 φράγκων διὰ τὴν λύσιν τοῦ ἀκολούθου θέματος·

Νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀνεπτυγμένως καὶ σαφῶς ὅσον δυνατόν ὅλα τὰ φιλοσο-φικὰ συστήματα, ὅσα ἐφάνησαν εἰς τὴν Γερμανίαν μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Κάντ·

Νὰ ἐξετασθῇ ἀκριβῶς ἡ φιλοσοφία τοῦ Κάντ, νὰ ἐκτεθῶσιν αἱ ἀρχαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων ζηρεῖται, αἱ μέθοδοι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζεται, καὶ τὰ

ἀποτελέσματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατήντησε. Τέλος νὰ ζητηθῶσιν ὁμοίως τὰ σφάλματα καὶ αἱ ἀλήθειαι τοῦ συστήματος τούτου καὶ νὰ περιγραφῆ ἡ παρῶσα κατῳασίς τῆς Γερμανικῆς φιλοσοφίας.

Τὸ ὑπόμνημα πρέπει νὰ συνταχθῆ εἰς Λατινικὴν ἢ Γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἡ αὐτὴ ἀκαδημία προκήρυξε 3,000 φράγκων διὰ τὸ ἀκόλουθον ζήτημα·

«Ὅταν τὸ ἔθνος προτιθῆται νὰ σφερώσῃ τὴν ἐμπορικὴν ἐλευθερίαν, ἢ νὰ μεταβυθίσῃ τὰς τελωνιακὰς διατάξεις, κατὰ ποῖον τρόπον δύναται νὰ συμβεῖδασῇ τὰ συμφέροντα τῶν ἐντοπίων πωλητῶν μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ πληθους, τὸ ὁποῖον ἀγοράζει;

—Ὁ βουλευτὴς Beaujour, ὅστις ἔγραψεν περὶ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος ἀξιόλογον σύγγραμμα, καθὼς καὶ περὶ διοικητικῆς ἐπιστήμης ἕτερον, ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τὴν ἀκαδημίαν τόκον χρημάτων 5,000 φράγ. διὰ νὰ δίδωνται κατ' ἔτος ὡς βραβεῖον τῆς λύσεως διαφορῶν προβλημάτων. Ἡ ἀκαδημία πρότεινεν ἐφέτος τὸ ἀκόλουθον·

«Νὰ προσδιορισθῆ εἰς τί συνίσταται καὶ μὲ ποῖα σημεῖα μάλιστα χαρακτηρίζεται καὶ φανεροῦται ἡ δυστυχία εἰς διαφοροὺς τόπους·

Νὰ ζητηθῶσι δὲ καὶ αἱ αἰτίαι, ἀπὸ τὰς ὁποίας προέρχεται!»

—Ὁ Κ. Δουπὲν διάβασε πρό τινος καιροῦ εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ὑπόμνημα περιεργον, περὶ προόδου τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας. Μὴ δυνάμενοι νὰ τὸ καταχωρήσωμεν ἐνταῦθα περιοριζόμεθα εἰς τὰ κεφαλαιώδη στοιχεία αὐτοῦ μέρους.

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἤδη ἐπανάστασιν (1798) οἱ Γάλλοι βιομήχανοι καὶ τεχνίται ἄρχισαν νὰ ἐκλέτωσιν εἰς προσδιορισμένον καιρὸν καὶ τόπον ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Παρισίων ὅλα τὰ περιεργα φιλοτεχνήματα καὶ τὰς νέας ἀνακαλύψεις. Τὰ ἐκτιθέμενα αὐτὰ πράγματα εἰς μεγάλας καὶ διεξοδικωτάτας αἰθούσας μένουσι πολλὰς ἡμέρας κατὰ συνέθειαν, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιφέρονται παμπληθεῖ ἀλλ' εὐτάκτως διὰ νὰ παρατηρῶσι τῆς τέχνης τοῦ ἀνθρώπου τὰ θαυμάσια δημιουργήματα. Ποτὲ θέαμα ἄλλο δὲν κινεῖ τόσον τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν μὲ διαφοροὺς ιδέας καὶ πολυποίκιλα πάθη. Ἐκεῖ μόνον βλέπει τις τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους, τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν δύναμιν τῶν ἐλευθέρων καὶ δικαίων νόμων, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ὁποίων ὡς ὑπὸ εὐδίων οὐρανὸν θάλλουσιν αἱ ἐπιστήμαι καὶ τέχναι, καὶ ἀμοιβαίως συμβουθούμεναι τελειοποιοῦνται ἀκατάπαυστα· ἐκεῖ ὁ τεχνίτης δοξάζεται δι' ὅσα κατώρθωσεν, ἐφεῦρεν ἢ ἐτελειοποίησεν, ἢ ἀγχινοῖα βραβεύεται κατ' ἀξίαν, καὶ τιμᾶται ἢ φιλοπονία. Ἡ λαμπρὰ αὕτη καὶ δημοτελής πανήγυρις εἶναι πολὺ ἐνδοξότερα, παρ' ὅλας τὰς εορτάς τῶν

διαφορῶν λαῶν, καὶ τὰ Πύθια ἢ Ὀλύμπια τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν μόνον βλέπει τις φανερά πόσον προώδευσε τὸ ἔθνος ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον εἰς τὴν σοφίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς ἐκθέσεις ταύτας παρέστησε 110 μόνον ἐκθέτας, ἡ τελευταία ὁμως περιεῖχε ἐπέκεινα τῶν 2,446, οἵτινες ἔλαβον 700 βραβεῖα, ἐκτὸς τῶν τιμητικῶν ἀναμνήσεων. Ἡ διαφορὰ δὲ αὕτη παριστάνεται σαφῶς εἰς τὴν ἀκόλουθον σύγκρισιν.

Χρόνοι	1798,	1827,	1834.
Ἐκθέται	110,	1621,	2446.
Βραβεῖα	25,	425,	700.
Διπλώματα ἐφευρέσεων .	11,	281,	576.

Ἀπὸ τὸν πίνακα τούτον φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφευρέσεων καὶ τελειοποιήσεων, διὰ τὰς ὁποίας ἐδόθη προνομίου δίπλωμα ἀπὸ τὸ 1798 ὡς τὸ 1834 ὑπερεδιπλασιάσθη.

Ἡ πρόοδος δὲ αὕτη χρεωσεῖται εἰς τὴν πρόοδον τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τῶν γνώσεων μεταξὺ τῶν βιομηχανῶν καὶ τεχνιτῶν.

Ἄν αἱ ἐπιστήμαι δὲν συνετέλουν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν τεχνῶν, δηλ. εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ὑλικῆς εὐδαιμονίας τῶν ἐθνῶν, ὀλίγησ σπουδῆς τῆ ἀληθείᾳ ἦσαν ἄξια· ἀλλὰ κατ' εὐτυχίαν εἰς τὸν σκοπὸν τούτον ἀποβλέπουσιν. Ὅθεν τὰ ἐπιστημονικώτατα ἔθνη εἶναι τὰ βιομηχανικώτατα ἐν ταύτῳ καὶ εὐδαιμονέστατα, καθὼς οἱ Ἄγγλοι, οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Γάλλοι διὰ τοῦτο προτρέπομεν πάλιν καὶ πολλάκις τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν, νὰ δοθῆ εἰς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν. (*)

— Ἀπὸ τὸν κατάλογον τῆς ἐκθέσεως τῶν εἰκόνων εἰς τὸ Λουβρ (παλάτιον Βασιλικὸν τῶν Παρισίων) κατὰ τὸ ἔτος 1834, 1835 καὶ 1836 μανθάνομεν ὅτι εὐρίσκονται ἐπέκεινα τῶν 200 ζωγράφοι γυναῖκες εἰς τὴν Γαλλίαν, αἱ ὁποῖαι σέλλουσι κατ' ἔτος τὰ ἔργα τῶν εἰς τὴν ἐκθεσιν τῶν εἰκόνων ταύτην.

(*) Εἰς τὸν προηγούμενον ἀριθμὸν τῆς Ἀνατολῆς πραγματευόμενοι τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον τοῦτα ὑπερέβημεν ἴσως τοῦ δικαίου τὰ ἔργα, ὅθεν ἐδόκαμεν ἀφορμὴν εἰς παρεξηγήσεις, καὶ ἂν ἀληθὺς, ἐκινῶσαμεν μάλιστα παρ' ἐλπίδα τὴν χολὴν ὄχι μόνον φιλολόγων, ἀλλὰ καὶ ὑπαλλήλων τινῶν.

Ὀλίγον φροντίζομεν νὰ μάθωμεν ἂν εἰ φιλολόγοι τῶν ἄλλων τόπων τιμῶσι καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ πῶς εὐρίσκειται ὀργανισμένη ἐκεῖ ἡ παιδεία. Ἄλλ' αἰσθανόμεθα βαθέως καὶ πιστεύομεν κατὰ συνείδησιν, ὅτι μόνῃ ἢ φιλολογίᾳ δὲν δύναται ποτὲ νὰ καταστήσῃ πεπαιδευμένους, οὔτε εὐ-

τυχῆς τοῦ Ἑλλήνας. Ἡ ἰδέα αὕτη συμφέρει νὰ ἐντυπωθῆ ἐγκαίρως εἰς ὅλων τὰ πνεύματα, διὰ νὰ μὴ συνωθῶνται εἰς νέου πλέον καὶ τοῦ λοιποῦ εἰς ἓνα μόνον καὶ τὸν αὐτὸν δρόμον τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ἀλλὰ μίθωσιν ὀλίγα γράμματα, ἀλλὰ νὰ ἀνοίξωσι διαφόρους ἄλλους, τοὺς ὁποίους νὰ διατρέχωσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνετοὶ ὅχι μόνον πρὸς ἰδίαν αὐτῶν εὐτυχίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν καὶ ὠφελίαν τῆς πατρίδος. Οἱ ἐπιτηδαιοὶ ζωγράφοι, ἀγαματοποιοὶ, ἀρχιτέκτονες, μουσικοὶ κτλ. δὲν ἐτιμῆθησαν ἄλλοτε ἀπὸ τοὺς προγόνους μας, οὕτε τὴν σήμερον τιμῶνται ὀλιγώτερον παρὰ τοὺς ἀπλοῦς φιλοσόφους καὶ λογίους, εὐτύχησαν δὲ πάντοτε πολὺ περισσότερον. Ἄν ἦτον ἀνάγκη, θῆε-
λομεν φέρει πολλά τῆς ἀληθείας ταύτης παραδείγματα, ἀλλὰ τὸ νομιζόμεν περιττόν. Ὅχι, δὲν καταφρονεῖμεν μὲ τὸ ὑπο τὴν φιλολογίαν, ἀλλὰ τὴν θεωροῦμεν μόνην ἀνίκανον νὰ εὐτυχίσῃ τὸν ἄνθρωπον. Φανταζόμενοι τὴν δημοσίον παιδείαν τοῦ ἔθνους ὡς εὐκοδομένην δωρικῆς τῶς τῶς εἶδος ἔχουσαν κορινθιακοῦς ἢ ἰωνικοῦς κίονας, ἐπιθυμοῦμεν νὰ βλέπωμεν παντοῦ τὸ ὠφέλιμον ὡς βάσαι καὶ θεμελίον τοῦ τεροντοῦ ἕταν δὲ λείπωσι τρόποι διὰ νὰ ἀποκρίσωμεν καὶ τὰ δύο, προκρίνομεν ἀναμφιβόλως τὸ πρῶτον. Διὰ τοῦτο ἂν καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἐκτιμᾷ ἴσως τῆς μουσικῆς τὴν τόσον μαγευτικὴν δύναμιν καὶ τὰ θελήγητρα, ἐνομίσαμεν ὅτι ὅστις ἔχει σπουδαιότερα πράγματα νὰ ἐκτελέσῃ, τῶν θεατρικῶν παραστάσεων ἢ ἡδονῆ πρέπει νὰ ᾖται ἔργον δευτέρου λόγου, τόσῳ μᾶλλον ὅσο ποτὲ σχεδὸν δὲν τὴν γενομένη καθάραν καὶ ἄμικτον. Ἀποδεικνύεται λοιπὸν ἐκ τούτου, ὅτι ὅχι μόνον δὲν καταφρονεῖμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκτιμῶμεν τῶν θεάτρων τὴν ὠφέλιαν καὶ χάριν κατὰ τὴν ἀληθινὴν αὐτῶν ἀξίαν.

Ἄν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ εἰρημένου ἄρθρου ἀνεφέρομεν μίαν βραχυλόγον φράσιν τῆς Π ρ ο δ ο υ, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῆ ὡς σημεῖον, ὅτι ἀποδεχόμεθα τὰ πολιτικὰ δόγματα τοῦ συγγραφέως, ἐξ ἐναντίας θεωροῦμεν τὰς ἰδέας του ἀτόπου, καὶ ἀσυναρτήτους, δυνάμει δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ ἐναντίας ἐνίοτε εἰς τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἐπειδὴ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἡσυχίας μόνον, ἐν μέσῳ λαοῦ εὐπειθοῦς καὶ πατρικῆς κυβερνήσεως ἀμαχάζουσιν αἱ ἐπισημαὶ καὶ αἱ τέχναι, καὶ ὅχι ποτὲ μεταξὺ σφοδρικῶν φωνασικῶν καὶ συζητήσεων. Ἀλλὰ γράφομεν εὖτυχε νὰ ἔχωμεν ἔμπροσθεν τὴν Π ρ ο δ ο υ, καὶ ἐνομίσαμεν ὅτι δὲν ἐσφάλλομεν ἂν ἐλαμβάνομεν ἀπ' αὐτὴν τὴν μόνην ἴσως ὀρθὴν ἰδέαν, ἐπειδὴ τὴν ἐθεωρήσαμεν ἐκφραστικὴν τρόπον τινὰ καὶ ἐκτυπον. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι εἰς τὸν λαὸν πρέπει μάλιστα μὲ εἰκόνας νὰ ἐκφραζόμεθα, ἀλλὰ τίποτε δὲν φαίνεται ζωηρότερον οὕτε ἀληθέςτερον παρὰ τὴν φράσιν, τὴν ἵστίαν ἐδανείσθημεν ὅτι « ἔχομεν ὅλην χρῆσιν ἀπὸ νέων παιδείαν, ἀπὸ φαγητῶν καὶ ἀπὸ χρήματα. »

Ἀνακεφαλαιοῦντες ὅσα εἶπαμεν ἐπαναλαμβάνομεν, ὅτι δὲν εἴχομεν ποτὲ σκοπὸν νὰ καταφρονήσωμεν τὰς φιλολογικὰς σπουδὰς, ἀλλ' ἐπεθυμήσαμεν νὰ τὰς ἰδῶμεν συνευγεμέναις ἀρίστην, κατὰ τὸν Εὐριπίδην, συζυγίαν μὲ τὰς μαθηματικὰς γνώσεις, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς τέχνας γενικῶς· ἐπειδὴ ἀπ' αὐτὰς κυρίως πηγάζει ἡ ἠθικὴ καὶ ὕλικὴ τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ μέρος καὶ τῶν ἔθνων ἐν γένει ἢ εὐδαιμονία καὶ εὐχαρίστησις.

Ὁ Συγγραφεὺς

τοῦ περὶ κλωστικῆς ἄρθρου.

ΕΚ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ.

